

Hellehond Mannes

Mannes is zijn naam en hij is zes meter groot. We hebben het over het kunstwerk dat straks bij het nieuwe station van Assen komt en waarover ophef is ontstaan. Assen heeft toch niks met een hond? Mannes inspireerde Bernd Otter – Assenaar in hart en nieren en journalist van deze krant – tot onderstaand verhaal.

BERND OTTER
ILLUSTRATIE JANNEKE DE JONGE

In een grijs verleden, toen Drenthe nog een land was van woeste vlaktes, heide en moerassen moet het gebeurd zijn dat de goden van de Scandinavische volkeren werden geëerd. We hebben er nog de benamingen van onze woensdag, donderdag en vrijdag aan overgehouden; Wodan de oppergod, Donar de dondergod en Freya, de godin van vruchtbaarheid, liefde en wellust. Men zegt dat het de Vikingen zelf zijn geweest die die verering naar het Drentse land hebben gebracht. Onder dwang, dat wel. Want de Drenten lieten zich niet gemakkelijk wat aanleunen, ook toen al niet. De

bewoners van onze mooie Landschap geloofden vooral in eigen kracht, het eigen vermogen om de grond te bewerken, hutten te bouwen en werktuigen te maken. Maar logischerwijs viel er veel niet te verklaren. Want hoe kon het dat de hemel opeens lawaai maakte en vurige tongen uit de duistere lucht de aarde en alles wat daarop was geselden. Het moest haast wel een afstraffing zijn voor iets wat een hogere macht onwelgevallig was. De Drenten hadden het zich al heel lang afgevraagd en toen de Vikingen hun verklaring kwamen brengen, heerste aanvankelijk ongelooft.

Want waarom zouden die vreemdelingen alle antwoorden hebben? De Drent van die tijd had zelf ook wel

zijn gedachte over de oorzaak van al het onheil dat over hen uit werd gestort zonder een duidelijke aanleiding. Veel werd toegeschreven aan de witte wieven met hun vluchtige karakter, die op gezette tijden de wereld opeisten. Ze vertroebelden het zicht als ze bij maneschijn hun schuilplaatsen in het moeras verlieten en alles in een kille greep hielden. En dan waren er de reuzen die verantwoordelijk werden gesteld voor het stapelen van enorme keien, die ze uit de grond lieten oprijzen. Bouwwerken die stand hielden voor de eeuwigheid. Daar konden de Drentse hutten van leem en takken niet aan tippen.

En dan had je de weerwolven, die de Landschap teisterden als haar inwoners straf verdienden. Maar de allerergste kwam ergens in de negende eeuw. Het zwarte beest dat de Vikingen Mannes noemden. Groter dan een volwassen man die op de schouders van een andere man stond. Alleen de bomen en de wolken waren groter. Het dier werd voor het eerst gezien toen de Vikingen al weg waren getrokken. Ze hadden gewaarschuwd voor Mannes. Hij zou achterblijven om te bewaken dat hun goden geëerd zouden blijven. Wodan zou persoonlijk wraak komen nemen als de inwoners andere goden zouden eren. En inderdaad kwam op gezette tijden een enorm zwart dier in de nacht langs de boerderijen. Het beest vergreep zich van tijd tot tijd aan wat kippen, een schaap of geit op momenten dat de Drenten hun ongeloof ten toon spreiden. En ook toen waren Drenten al allergisch voor alles wat hen werd opgedrongen. Het verhaal ging dat het beest de gestalte had van een zwarte hond met vurige ogen. Zo eentje die ook wel in het gezelschap

Een kunstopdracht met hindernissen

Bij een nieuw station hoort een nieuw kunstwerk, zo heeft de gemeente Assen bedacht. Om te bepalen hoe dat eruit moet zien is een commissie van experts samengesteld, die een bindend advies mocht geven. Ofwel: de commissie mocht het bepalen. Kunstenaars zijn uitgenodigd met ontwerpen te komen voor een interactief kunstwerk. Voor de opdracht lag al met al 450.000 euro klaar. Uit 68 inschrijvingen koos de commissie vier kunstcollectieven uit voor verdere uitwerking van hun plannen. Het idee van NIO Architecten uit Rotterdam voor een zwarte hond als 'gastdier' voor de bezoekers kreeg de handen van de leden van de kunstcommissie op elkaar. Het dier hult zich in nevel als welkom aan passanten en als reactie op kinderstemmen. Beeldschermen op zijn buik vertellen wat de bezoeker mag verwachten als hij

interactieve lichtpunten volgt die de weg naar het stadscentrum wijzen. Burgemeester en wethouders van Assen waren er veel minder gelukkig mee. Die vreesden gebrek aan draagvlak onder de Assenaren en bekritiseerden de te verwachten levensduur van het kunstwerk, omdat het van hout wordt gemaakt. Het college trok daarom de kunstopdracht in. Dat zette kwaad bloed bij de kunstcommissie. Die voelde zich geschoffeerd. Een meerderheid in de gemeenteraad van Assen ging mee in hun verontwaardiging. In maart kwam het tot een motie van VVD, SP, CDA, GroenLinks en OpAssen, waarin B en W opdracht hebben gekregen om 'zich tot het uiterste in te spannen om Mannes te realiseren'. Daarmee staat de komst van Mannes wel vast. Alleen zijn verschijningsvorm is nog onderwerp van discussie.

en het ontstaan van Asse

werd gezien van een paar reuzen die op de grote hei woonden, het Ellerts-veld.

De Vikingen hadden gewaar-schuld dat ontrouw aan de goden zou worden bestraft waar het het

meest pijn zou doen. Een kip voor kleine overtredingen, een geit voor de wat grotere en als Mannes zou merken dat er volstrekt ongeloof zou gaan heersen zou hij een kind opeisen.

In een gehucht even westelijk van Rolde gebeurde dat ook. De bevolking van het gehucht was aanvankelijk ten einde raad. Maar toen wisten ze het zeker: het moest uit zijn met de moordpartijen van Mannes. Die

hond mocht geen aanleiding me vinden voor het opeisen van we zo'n offer. Maar Wodan vereren k ook niet, want inmiddels had missionaris Willehad hen in e heel ander geloof ingewijd en o

*Jan de V.
april 2017*

aan van Assen

Groter dan een man die op de schouders van een andere man stond

kerk in Rolde was toch een stuk tastbaarder en medemenselijker.

De tegenzet kwam. Een hond is toch een hond? Hoe groot die ook is? Het was op de plek die we nu Assen noemen dat Mannes werd getemd. Het begon met een os, die Mannes niet zelf hoefde te jagen. Hij werd hem aangeboden. Als een vrijwillig offer. Mannes wist niet wat hem overkwam. Nog voor het beest weer honger kon krijgen lag er alweer een os, nu iets dichterbij het dorpje van de gulle gevers. Mannes begon er aan te wennen dat hij niet meer op jacht hoefde. Hij werd lui. Zo lui dat hij alleen van zijn plek kwam om het volgende offer te verorberen. De ossen werden schapen, de schapen geiten en de geiten kippen. Het duurde even voordat Mannes de kunst van het jagen verlearde en zich niet meer druk maakte over wat de Drenten geloofden. Hij was tevreden met de offers die hem werden gebracht en veranderde van een gevreesde hellehond in een goedmoedige loebas. Hij was weliswaar angstaanjagend groot, maar hij gehoorzaamde de dorpelingen die hem te eten gaven. En dat niet alleen, hij beschermde ze zelfs door de duivel te bezweren. Hij lag graag aan de enige weg die naar het dorpje leidde om bezoekers duidelijk te maken dat ze met een vriendelijk woord en een goedmoedige inborst welkom zijn. Anders niet. Eentje die kwispelt tegen vrienden en tegen bandieten gromt, zoals veel later in een mooi Drents lied werd verwoord.

De Drenten waren de dorpelingen zo dankbaar voor hun geduld en durf dat ze het dorp Hassen doopten: het dorp dat offers bracht. Het vervolg laat zich raden: Hassen offerde zijn H aan Oogveen en nu het verhaal is opgedoken is er niets op tegen dat er bij het station een metershoog standbeeld komt voor het beest dat de stad zijn naam gaf.

In een gehucht even westelijk van Rolde gebeurde dat ook. De bevolking van het gehucht was aanvankelijk ten einde raad. Maar toen wisten ze het zeker: het moest uit zijn met de moordpartijen van Mannes. Die

hond mocht geen aanleiding meer vinden voor het opeisen van weer zo'n offer. Maar Wodan vereren kon ook niet, want inmiddels had de missionaris Willehad hen in een heel ander geloof ingewijd en die